

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे
बी. ए. - (विशारद) सामाजिकशास्त्रे

E
Batch 2021-22

परीक्षा : जून - २०२२

प्रथम वर्ष

सत्र - १

विषय:- भारतीय अर्थव्यवस्था (भाग-१) (ECG-101)

दिनांक: ११/०६/२०२२

गुण : १००

वेळ : दु. २.०० ते. दु. ५.३०

सूचना : १. सर्व प्रश्न सोडवा.

- प्रश्न १ खालील संकल्पना स्पष्ट करा. (कोणत्याही १०) (२०)
१. लोकसंख्येची घनता
  २. जमीन सुधारणा
  ३. महालवारी
  ४. भूदान चळवळ
  ५. भूमिहीन मजूर
  ६. प्रच्छन्न बेरोजगारी
  ७. दारिद्र्य रेषा
  ८. दीर्घकालीन कर्ज
  ९. सावकार
  १०. कुटुंब नियोजन कार्यक्रम
  ११. भारत - वृद्धात्मक अर्थव्यवस्था
  १२. लोकसंख्या आणि आर्थिक विकास
- प्रश्न २ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) (२०)
१. लोकसंख्या नियंत्रणाचे सामाजिक उपाय
  २. पीक पद्धतीच्या आकृतीबंधाची वैशिष्ट्ये
  ३. शेतमजुरांची वैशिष्ट्ये
  ४. शेतीचे यांत्रिकीकरण
  ५. कृषीविषयक किंमत धोरण
- प्रश्न ३ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन) (४५)
१. आंतरराष्ट्रीय संदर्भात भारतीय अर्थव्यवस्थेचे स्थान दरडोई राष्ट्रीय उत्पन्नाच्या सहाय्याने स्पष्ट करा .
  २. भारतीय अर्थव्यवस्थेतील शेतीचे महत्त्व स्पष्ट करा.
  ३. भारतातील दारिद्र्याची कारणे स्पष्ट करा.
  ४. भारतातील वित्त पुरवठ्याचे संस्थात्मक स्रोत स्पष्ट करा.
- प्रश्न ४ दिर्घ निबंध / सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणतेही एक) (१५)
१. स्वातंत्र्यानंतर भारतीय अर्थव्यवस्थेतील संरचनात्मक बदल स्पष्ट करा.
  २. भारतातील कृषी उत्पादकता कमी असण्याची कारणे स्पष्ट करा.

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH, PUNE
B.A. – SOCIAL SCIENCES
EXAMINATION: JUNE - 2022
FIRST YEAR
SEMISTER - I
Sub: Indian Economy (Part-I) (ECG-101)

Date: 11/06/2022

Total marks: 100

Time: 2.00 pm to 5.30 pm

Instructions: 1) Attempt all questions

- Q.1. Explain the concept. (Any 10) (20)**
1. Density of Population
  2. Land reforms
  3. Mahalwari
  4. Bhoodan movement
  5. Landless labours
  6. Disguised unemployment
  7. Poverty line
  8. Long term loans
  9. Money lenders
  10. Family planning program
  11. India – a dualistic economy
  12. Population and economic development
- Q.2. Write short notes. (Any Four) (20)**
1. Social measures to control population
  2. Features of cropping pattern
  3. Features of agricultural labours
  4. Mechanization of agriculture
  5. Agriculture price policy
- Q.3. Answer the following questions in brief. (Any Three) (45)**
1. Explain the Indian economy in international context with respect GNP
  2. Explain the importance of agriculture in Indian economy
  3. Explain the causes of poverty in India
  4. Explain the institutional sources of agricultural finance
- Q.4. Essay type/ Open ended question. (Any One) (15)**
1. Explain the structural changes in Indian Economy after independence.
  2. Explain the causes of low agriculture productivity in India